

Økonomiske målsætninger

Norddjurs kommune

Situationsbillede

Norddjurs kommunens økonomi er på kort sigt stabil samtidig med at der er opbygget en solid kassebeholdning, som på mellemlangt sigt giver Norddjurs mulighed for at imødegå udefrakommende påvirkninger og gennemføre en kontrolleret tilpasning til fremtidige økonomiske vilkår.

I de kommende budgetår står Norddjurs Kommune overfor en større tilpasning af økonomien, som følge af at de forventede indtægter ikke stiger i samme takt som udgifterne. Det skyldes f.eks. at det samlede bloktilskud til kommunerne under ét falder når der er større indtægter fra selskabs- og indkomstskatter i en række af landets store vækstkommuner. Til trods for, at Norddjurs Kommune ligeledes oplever fremgang, medfører en markant vækst i enkelte kommuner imidlertid en skævvdeling af bloktilskuddet, da fordelingsgrundlaget ikke kompenserer for forskelle i størrelsen af væksten mellem kommunerne. Samtidig er befolkningstallet i Norddjurs for nedadgående, mens det stiger på landsplan, hvilket også fører til lavere indtægter for Norddjurs Kommune. Det er særligt tilskuddet fra faldende befolkning, som falder fordi befolkningsnedgangen er aftaget.

De ændrede indtægtsforhold udfordrer derfor Norddjurs Kommunes strukturelle balance i overslagsårene. Samtidig har Norddjurs Kommune i de senere år haft en mere kraftig stigning i udgifterne end andre kommuner, og der er behov for at tilpasse udgifterne. Der er således ikke strukturel balance i de kommende år, som er forudsætningen for sund og bæredygtig økonomi, hvor der ikke anvendes flere penge på serviceudgifterne (drift), investeringer (anlæg) og afdrag på gæld end der kan finansieres af løbende indtægter.

Strukturel ubalance vil tære på kassebeholdningen, hvilket alene er muligt i en korterevarende periode, fordi kassekreditreglen indebærer, at den gennemsnitlige likviditet ikke må være negativ.

Der er muligt i en kortere periode at anvende overskud i kassebeholdningen til investeringer i anlæg og driftsoptimeringer for at sænke fremtidige driftsudgifter for igen at kunne skabe balance mellem indtægterne og udgifterne i budget 2030.

Økonomiske målsætninger

De økonomiske målsætninger sætter retning for Norddjurs kommunens overordnede økonomiske styringsprincipper. Målet er at sørge for at kommunens indtægter bliver anvendt med størst mulig værdi for borgerne samt at der er økonomisk grundlag for opfyldelse af lovpligtige serviceopgaver og et økonomisk råderum til politisk prioritering.

De økonomiske målsætninger, skal være en aktiv del af arbejdet med budgetkontrollen.

Målsætningerne godkendes og revideres minimum én gang i hver valgperiode, så den til enhver tid siddende kommunalbestyrelse har indblik i det grundlag, som forvaltningen agerer ud fra.

Økonomiske målsætninger:

- **Balance i budgettet:** Der skal på sigt være strukturel balance i det enkelte år. Det vil sige, at indtægterne skal dække driftsudgifter, anlæg, afdrag på lån.

I denne valgperiode er der mulighed for investeringer fra kassen til strategisk udvikling og tilpasning af kommunens drift, så der skabes strukturel balance frem mod næste valgperiode.

Strukturel balance bevirker at kassebeholdningen forbliver konstant på længere sigt

- **Servicerammen** overholdes såvel i budget som i regnskab. Den tilpasses løbende efter befolkningsudviklingen i såvel opadgående som nedadgående retning.

Opfyldelse af målsætningen må for regnskabet forventes at ligge indenfor en margin på +/- 1 % som følge af periodiseringer og udsving i ustyrbare udgifter i slutningen af året.

På langt sigte skal serviceudgifterne pr. indbygger tilnærmes niveauet for sammenlignelige kommuner.

- **Anlæg og anlægsramme:** Anlægsudgifterne skal som minimum udgøre 110. mio. kr. svarende til 3.000 kr. pr. indbygger og stige over en årrække til landsgennemsnittet på ca. 3.500 kr. pr. indbygger.

Anlægsniveauet skal sikre, at der afsættes tilstrækkelige budget til at vedligeholdelse af veje og bygninger samt plads til udvikling af kommunen og foretage strategiske investeringer.

- **Kassebeholdning:** Den gennemsnitlige kassebeholdning skal udgøre minimum 250 mio. kr. svarende til 6.800 kr. pr. indbygger, hvilket svarer til en gennemsnitlig månedsomsætning.

En minimumsstørrelse på kassebeholdningen sikre stabil drift og giver mulighed for strategiske investeringer som kan bidrage til udvikling af Norddjurs kommunen samt dæmme op for eventuelle negative konsekvenser ved den kommende udligningsreform.

Derudover kan kassebeholdningen i ekstraordinære tilfælde anvendes til at imødegå udefrakommende større uventede hændelser.

- **Gæld:** Der optages som udgangspunkt ikke ny gæld og der skal samtidig være real afvikling af kommunens restgæld excl. ældreboliger.

Det kan dog være nødvendigt at optage lån til kritisk infrastruktur.

- **Overførselsadgang:** For at give den enkelte aftaleholder tilskyndelse til at sikre en langsigtet økonomisk balance overføres mindreforbrug op til 5 % af aftaleholderens budgetramme pr. udvalg.

Opsparinger på mere end 5% lægges i kassen, mens merforbrug overføres fuldt ud.

Opsparing på mere end 5% kan dog anvendes til at nedbringe merforbrug indenfor det enkelte udvalg. Dette sker ved regnskabsafslutningen.

Ved mere end 2,5 % overskridelse på udvalgsniveau efter eventuel udligning, skal aftaleholderen udarbejde en handleplan med indsatser for at rette op på forbruget.

Eventuelle mindreforbrug i pulje til værn om servicerammen overføres til efterfølgende budget år.

Direktionen har mandat til i løbet af året at disponere på tværs af udvalgene for den enkelte aftaleholder, så fleksibiliteten øges på tværs af fagudvalgene. Budgetflytninger vil forsat kræve en formel behandling i fagudvalg, Økonomiudvalg og Kommunalbestyrelse, hvilket vil ske i forbindelse med budgetopfølgningerne.

Økonomiudvalget vil varetage det overordnede koncernhensyn, hvis en øget fleksibilitet medfører, at det enkelte fagudvalg har udfordringer med at overholde deres budgetramme.

Uddybende beskrivelser fremgår af bilag til Målsætninger for økonomisk styring i Norddjurs Kommune.

Bilag til økonomiske målsætninger

Serviceramme og anlægsramme

Kommunernes Landsforening (KL) udmelder hvert år vejledende serviceramme og anlægsramme for de enkelte kommuner til det kommende års budget.

Grundet statslige sanktionsregler tilstræbes det ikke at overskride den udmeldte service- og anlægsramme i budgetlægning og regnskab. Regnskabet må forventes at ligge indenfor en margen på +/- 1 % som følge af periodiseringer og udsving i ustyrbare udgifter i slutningen af året.

I budgetlægningen budgetteres efter den vejledende serviceramme justeret for udviklingen i Norddjurs Kommunes befolkningstal i såvel opadgående som nedadgående retning. Herved sikres det, at der ikke sker en utilsigtet op- eller nedskrivning af serviceniveauet i Norddjurs, hvis udviklingen i befolkningstallet afviger fra befolkningsudviklingen på landplan.

Det nuværende serviceniveau, som med 2026 ligger 84 mio. kr. over gennemsnittet for sammenligningskommunerne, skal på sigte tilnærmes niveauet for serviceudgifterne pr. indbygger for sammenlignelige kommuner.

Budgetloven giver mulighed for at afsætte op til 1% af serviceudgifterne som uspecificerede puljer svarende til ca. 20 mio. kr. for Norddjurs Kommune, og set i det lys indarbejdes der en teknisk bundet reservepulje i forbindelse med budgetlægningen (aktuelt som pulje til værn om servicerammen ~~og~~ pulje til administrative korrektioner og pulje til brug af overførsler). Den tekniske bundne reservepuljes størrelse justeres hvert år i forbindelse med budgetforhandlingerne.

Tillægsbevillinger

Der gives i udgangspunktet ikke tillægsbevillinger finansieret af kassebeholdningen, med undtagelse af overførslerne fra foregående regnskabsår.

Ved budgetoverskridelser uanset årsag samt ønske om nye ikke budgetlagte aktiviteter findes der kompenserende besparelser eller indtægter indenfor fagudvalgets område. Anvendes overførsler fra tidligere regnskabsår til at finansiere en driftsubalance vurderes det om merforbruget er af varig eller enkeltstående karakter. Er der tale om en varig ubalance, skal der samtidig ske tilpasning af driftsudgifterne for at imødegå fremtidigt merforbrug.

I helt ekstraordinære tilfælde, kan det være aktuelt at øvrige stående udvalg bidrager til finansieringen.

Råderumsforslag, omprioriteringsbidrag og budgetanalyser

Som metode for at arbejde med tilpasning af kommunens serviceudgifter til faldende indtægter og sikre optimal udnyttelse af ressourcerne indgår et omprioriteringsbidrag på 0,5 pct. som en fast årlig tilpasning af budgetrammen på alle udvalg indenfor servicerammen. Herudover indgår råderumsarbejde og budgetanalyser som redskaber i budgetprocessen.

Råderumsforslag er konkrete besparelser-, investerings- og effektiviseringsidéer, som kan indgå i fagudvalgenes budgetdrøftelser i form af mindre justeringer og større strukturelle tiltag, som ændrer den måde, kommunen leverer service på.

Budgetanalyser skal understøtte strategiske og intelligente investeringer, med fokus på økonomiske og fysiske ressourcer

samt styrke kommunens indtægtsgrundlag. Økonomiudvalget udpeger årligt 2–3 områder, der analyseres som en del af budgetprocessen. Herudover kan fagudvalg selv igangsætte budgetanalyser inden for eget område.

Skattegrundlaget

Målsætningen for Norddjurs Kommune er at skattegrundlaget i de kommende år skal udbygges bl.a. ved en aktiv bosætningsstrategi. En forbedring af skattegrundlaget skal således ske gennem dels vækst i indbyggertallet og dels via vækst i det gennemsnitlige indkomstniveau for indbyggere i Norddjurs Kommune.

Anlæg og anlægsramme

Anlægsudgifterne udgør 110 mio. kr. svarende til 3.000 pr. samt en øremærket investeringspulje på 25 mio.

Anlægsprogrammet skal understøtte vedligeholdelse af kapitalapparatet samt give mulighed for at investere i udvikling af kommunen. Herunder strategisk planlægning for opkøb af jord, byggemodning og øvrige udviklingsprojekter.

Mindreforbrug på anlæg som afsluttes i løbet af året vil tilgå Økonomiudvalgets strategiske pulje til anlæg. Puljen prioriteres af Kommunalbestyrelsen under hensyn til anlægsrammen.

Tekniske korrektioner og mængdeændringer

Budgettet justeres med tekniske korrektioner som følge af ny lovgivning og uforudsete og eksterne årsager. Desuden indarbejdes der på de store serviceområder mængdereguleringer på baggrund af befolkningsprognosen. Der gælder en bagatelgrænse på +/- 0,1 mio. kr.

Aftalestyring

Det økonomisk styringsprincip er aftale- og rammestyring, der sammen med overførselsadgang mellem budgetårene, giver det den enkelte aftaleholder ledelsesmæssigt råderum til egne prioriteringer i løsning af kerneopgaven.

Styringsprincipperne indebærer at aftaleholderne har mulighed for at disponere frit på tværs af samtlige drifts- og udviklingskonti og som budgetansvarlig indenfor aftalens økonomiske rammer løbende at tilpasse bemandingsstørrelse og -sammensætning.

Ved behov for disponeringer på tværs af udvalg bringes det op for Direktionen, som har mandat til at træffe beslutning herom. Budgetflytninger skal dog formel behandles i fagudvalg, Økonomiudvalg og Kommunalbestyrelse.